

Handläggare
Anders Håkansson/Monica
Jonsson
Telefon: 08-508 36 208Till
Äldrenämnden
den 18 februari 2020

Verksamhetsberättelse VB 2019 för Äldrenämnden

Förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner årsredovisning med bokslut för 2019 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.

Patric Rylander
Förvaltningschef

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	5
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	6
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	7
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	8
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	8
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	9
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	19
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	19
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	20
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	21
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	22
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	23
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	24
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	24
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	25
Uppföljning av ekonomi.....	34
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget.....	34
Investeringar.....	36
Analys av balansräkning	37
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	39
Kvalitetsarbete.....	40
Övrigt.....	40

Bilagor

Bilaga 1: Äldrenämnden, blankettset

Bilaga 2: Äldrenämnden, resultat- och balansräkning

Bilaga 3: Nyckeltal 2019 Äldrenämnden

Bilaga 4: Uppföljning av intern kontroll

Bilaga 5: Prestationer Stockholms trygghetsjour

Sammanfattande analys

Äldreförvaltningen bedömer att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen i stort har uppnåtts under året. Sammanfattningen nedan utgår från kommunfullmäktiges tre inriktningsmål.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål "En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla" har uppfyllts. Bedömningen baserar sig på att förvaltningen har utfört de uppdrag som givits förvaltningen inom målet. Men även det reguljära arbetet, med bland annat inspektioner och observationer, medverkar till att förbättra, utveckla och säkra kvaliteten inom äldreomsorgen.

Inom projektet Matlyftet har stadsdelsförvaltningarna tilldelats 3,1 mnkr i syfte att lyfta måltidsupplevelsen och minska ofrivillig ensamhet. Förvaltningen har även reviderat mat- och måltidspolicyn, vilken beslutades av kommunfullmäktige.

Förvaltningen har under året arbetat med frågan om hur ensamhet och social isolering bland äldre kan minska. Detta har bland annat skett genom deltagande i projekt, anordnandet av en samverkansdag kring ofrivillig ensamhet samt de ungdomsbesök som 58 vård- och omsorgsboenden har tagit del av.

En kartläggning av anhörigstödet och utvecklingsarbetet har genomförts under året och utvecklingsarbetet fortsätter. Även projektet "Tryggt mottagande i hemmet", med syfte att skapa en trygg och hållbar hemgång för den enskilde vid utskrivning från slutenvården, har fortsatt under året.

Stockholms Trygghetsjour ansvarar för hela kedjan avseende trygghetslarm vilket innebär allt ifrån handläggning av ansökningar av trygghetslarm till installation, teknikövervakning och larmmottagning.

Under året har äldreförvaltningen arbetat med insatser till äldre i utsatthet. Bland annat inom psykisk ohälsa bland äldre och genom att minska hemlösheten bland äldre.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål "En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt" uppfyllts. Bedömningen utgår från användandet av kravmärkta produkter och källsortering i de lokaler som förvaltningen förfogar samt att förvaltningens resepolicy och riktlinjer för upphandling och inköp följts. Därutöver har äldreförvaltningen haft en samordnande roll i den årliga stadsövergripande boendepå planen för 2020 med utblick mot 2040 har även bidragit till måluppfyllelsen.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål "En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden" uppfyllts.

I jämförelse med ett prognostiserat nollresultat i tertialrapport 1 och ett överskott om 0,5 mnkr i tertialrapport 2 redovisas i bokslutet ett överskott om 2,7 mnkr. Överskottet hänförs huvudsakligen till lägre kostnader för utbildning och personalkostnader. En mer utförlig redogörelse kring det ekonomiska resultatet återfinns under "Uppföljning av ekonomi".

Satsningen på att höja utbildningsnivån inom äldreomsorgen har fortsatt under 2019 genom

de grundutbildningar för vårdbiträden och undersköterskor som arrangerats samt ett särskilt språklyft för personalen. Därutöver har ett flertal utbildningar genomförts inom områden som demens, socialrätt och psykisk ohälsa med mera.

En revidering av förfrågningsunderlag för hemtjänst har tagits fram under året och planeras börja gälla under första kvartalet 2020.

Äldreförvaltningen bevakar och medverkar i arbetet med forskning och utveckling vad gäller teknik och innovationer inom äldreomsorgen. Äldreförvaltningen har startat Styrgrupp Digitalisering med syfte att på ett strukturerat sätt stödja stadsdelsförvaltningarna i digitaliseringsfrågor som rör äldreomsorgen. Men även engagemanget i Stockholm Digital Care och implementeringen av projekten Meningsfull tillvaro och Digitala inköp har bidragit till måluppfyllelsen. Vidare har förvaltningen genomfört en upphandling av ett digitalt nyckelsystem för brukare och anställda inom hemtjänsten som ska införas etappvis under de kommande tre åren.

Under hösten har en ny organisation för Farstakontoret tagits fram och förhandlats. Även en ny organisation för Stockholm trygghetsjour har tagits fram vars syfte främst är att verksamheten behöver anpassas för att möta nutidens välfärdsteknologi och digitala utveckling.

Gemensamma direktiv till samtliga nämnder

I kommunfullmäktiges budget för 2019 anges 136 direktiv som är gemensamma för samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Dessa direktiv berör i varierande grad äldreförvaltningens verksamhet. Förvaltningen har valt att integrera de uppdrag som berör förvaltningen under respektive mål för verksamhetsområdet. Ett antal av dessa gemensamma direktiv är konkreta och har en självklar måltillhörighet. Andra direktiv är gemensamma för det sätt som äldreförvaltningen utför sitt arbete och har inte en specifik måltillhörighet.

Jämställdhet

I stadsledningskontorets anvisningar för verksamhetsberättelsen står följande: ”Jämställdhet ska integreras inom alla kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål och nämndmål. En jämställdhetsanalys ska göras i relation till verksamhetsområdesmålet och de nationella jämställdhetspolitiska målen.”

Äldreförvaltningen är en liten förvaltning med få anställda och Stockholms trygghetsjour är den del av verksamheten som skulle kunna betecknas som en utförarverksamhet. Äldreomsorgens utförarverksamheter är i övrigt organiserade under stadsdelsförvaltningarna. Detta innebär att förvaltningens påverkan på jämställdheten är begränsad. Men i de fall som förhållandet mellan män och kvinnor kan beröras direkt eller indirekt av det arbete som äldreförvaltningen utför vad gäller riktlinjer, utredningar, projekt, remissvar med mera ska hänsyn tas till jämställdheten.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppfyllts. Denna

bedömning har gjorts genom de uppdrag förvaltningen utfört samt det reguljära arbete som bidragit till att förbättra, utveckla och säkra kvaliteten inom äldreomsorgen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen har samarbetat med arbetsmarknadsförvaltningen i det EU-finansierade projektet Spången. I projektet utbildas personer som står utanför arbetsmarknaden inom vård och omsorg samt barnomsorg för att sedan kunna arbeta som vikarier när ordinarie personal deltar i grundutbildning till vårdbiträde eller barnskötare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	2			2	2	2 st	9 000 st	VB 2019
●  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	0			0	0	0 st	1 050 st	VB 2019
Analys Äldreförvaltningens arbetsuppgifter består till övervägande delen av strategiska uppgifter eller myndighetsutövning som inte kan betecknas vara av rutinmässig art. Det skulle kräva mycket handledning av befintlig personal till en person som saknar erfarenheter av förvaltningens uppgifter. Därför har inte äldreförvaltningen haft någon Stockholmsjobbansställning under året. Däremot bidrar förvaltningen till denna typ av tjänster i och med de köp av bland annat vaktmästartjänster som görs från socialförvaltningen.								
■  Antal tillhandahållna praktikplatser för högstskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	0			1	0	1	Tas fram av nämnden	VB 2019
Analys Äldreförvaltningen har inte kunnat ta emot någon socionompraktikant under 2019. Orsaken är att den handledning som en praktikant behöver inte har kunnat tillgodoseas.								
●   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	0 st	0 st		0 st		0 st	9 000 st	VB 2019
Analys Äldreförvaltningen har tagit emot två feriearbetare under 2019. Enligt anvisningarna för indikatorn är det dock den nämnd som finansierar kostnaden för feriearbetare som ska ange antalet under denna indikator. Med anledning av detta redovisas därmed 0 för denna indikator.								

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till att fler personer är självförsörjande samt att nya medarbetare attraheras till verksamheten.

● Uppfylls helt

Beskrivning

Genom ett samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen bidrar äldreförvaltningen i arbetet till att fler personer blir självförsörjande.

Förväntat resultat

Fler personer utanför arbetsmarknaden har genom utbildning fått möjlighet till arbete inom äldreomsorgen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

● Uppfylls helt

Analys

En utbildning i Motiverande samtal (MI) har anordnats för biståndshandläggare som arbetar med ärenden kring våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck och våld. Äldreförvaltningen har vidare arrangerat nätverksträffar för biståndshandläggare och hemtjänstutförare har erbjudits föreläsning om våld i nära relationer. Äldreförvaltningen har deltagit i Sveriges kommuner och regioners Kvinnofridsnätverk och i Operation Kvinnofrids arbete med att ta fram den nya regionala strategin om våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck och våld.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %					100 %	100 %	2019

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till trygghetsskapande åtgärder

● Uppfylls helt

Beskrivning

Äldreförvaltningen bidrar till stadens trygghetsskapande arbete genom förebyggande insatser, utbildning och samverkan.

Förväntat resultat

Färre äldre utsätts för brott, bedrägerier och våld. Äldreomsorgens medarbetare har kunskap att upptäcka och förebygga våld i nära relation. Samarbete sker med stadsdelsnämnderna, de lokala brottsförebyggande råden och polismyndighet.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Fortsätta arbetet med att motarbeta våld i nära relationer som drabbar äldre	2019-01-01	2019-12-31	
	Analys Under året har arbetet fortgått med att motverka våld i nära relationer, bland annat utbildning och föreläsningar för beställare och utförare.			
✓	Äldrenämnden ska tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden, Polisen och stadsdelsnämnderna samordna arbetet för att stoppa brott mot äldre med särskilt fokus på bedrägerier.	2019-01-01	2019-12-31	
	Analys En kartläggning över stadens kommunpolisers arbete om brott mot äldre med fokus på bedrägerier, har genomförts under 2019. För att öka tryggheten bland de äldre har inriktningen varit att skapa en samverkan med kommunpoliserna.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

● Uppfylls helt

Analys

Insatser till äldre i utsatthet

Sociala missionen har under året bedrivit projektet ”Att höra till - samordnade insatser för äldre i utsatthet” i samarbete med Ny Gemenskap, Hela Människan i Stockholm, Immanuelkyrkan, äldreförvaltningen samt sex stadsdelsförvaltningar. Projektet beviljades 930 tkr för att identifiera och etablera kontakt med lokala mötesplatser och aktörer inom frivilligsektorn som möter äldre i utsatthet. I stadsdelsförvaltningarna har ett 60-tal aktörer med verksamhet för målgruppen identifierats och kontakt har etablerats med många av dem. Genom att bemanna befintliga mötes- och caféverksamheter med diakoner och socionomer kan besökarna förutom de sociala kontakterna och gemenskapen få hjälp bland annat med kontakter med äldreomsorg och övrig socialtjänst.

Psykiska ohälsa bland äldre

Sveriges kommuner och regioner (SKR) och regeringen har tidigare tecknat överenskommelser för att stimulera satsningar inom psykiatri och psykisk hälsa. Till följd av förseningar och förändrade villkor för de statliga stimulansmedlen bedömde äldreförvaltningen att det inte var möjligt att söka medel för 2019. Äldreförvaltningen har under året anordnat två föreläsningstillfällen till stadens medarbetare om posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). Ett pilotprojekt i studiecirkelformat har påbörjats inom två öppna mötesplatser i staden.

Minska hemlösheten bland äldre

Micasa Fastigheter samarbetar med Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) för att årligen förmedla 25 seniorlägenheter för hemlösa. Inför erbjudandet om en lägenhet har en äldrelots arbetat stödjande och motivationsinriktat med den enskilde. Under 2019 har 19 lägenheter inom Monumentet ställts om till seniorboende för personer över 55 år. Målet med stödboendet är att de boende så småningom ska kunna få en permanent bostad.

Under 2019 övergick socialförvaltningens projekt med drogfria akutboendeplatser för personer över 64 år till ordinarie verksamhet inom socialförvaltningens omvårdnadsboenden. En placeringskoordinator i verksamheten har i uppdrag att i samverkan med beställande enhet lotsa de äldre från akutboende till mera varaktiga boenden.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar i arbetet med förebyggande och stödjande insatser till äldre som tillhör sårbara grupper



Uppfylls helt

Beskrivning

Genom samverkan, förebyggande insatser och utbildning för medarbete finns beredskap för att tillgodose nya, sårbara eller mindre kända målgruppers särskilda behov inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

Äldre som tillhör sårbara grupper erbjuds adekvat socialt stöd och har jämlika livsvillkor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fortsätta samverka med socialnämnden och stadsdelsnämnderna för att nå och utveckla insatser till äldre personer som tillhör sårbara grupper, exempelvis äldre personer som lever i hemlöshet, lider av psykisk ohälsa eller har en missbruksproblematik.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Arbetet med att motverka hemlöshet och utveckla insatser inom psykisk ohälsa har fortgått under året bland annat genom att etablera kontakter med mötesplatser och aktörer som möter äldre i utsatthet samt förmedla seniorlägenheter till hemlösa.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande



Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas. Bedömningen baserar sig på att förvaltningen har kunnat utföra de uppdrag som givits förvaltningen. Men även det reguljära arbetet, med bland annat inspektioner och observationer, har medverkat till att förbättra, utveckla och säkra kvaliteten inom äldreomsorgen.

Totalt har 3,1 mnkr fördelats till stadsdelsförvaltningarna i syfte att lyfta måltidsupplevelsen

och minska den ofrivilliga ensamheten. Förvaltningen har under året även reviderat mat- och måltidspolicyn vilken beslutats av kommunfullmäktige.

Arbetet med att utveckla hemtjänsten har fortgått under året, bland annat genom att implementera ”Anvisningar för beställning och genomförandeplan för hemtjänst”, så kallad ramtid. Detta har skett genom dialogmöten och arbetet i nätverket för kommunala hemtjänstutförare, vars syfte är att ge stöd vad gäller planering och schemaläggning samt främja erfarenhetsutbyte av deras arbete.

Förvaltningen har under året arbetat med frågan om hur ensamhet och social isolering bland äldre kan minska. Detta har bland annat skett genom deltagande i projekt, anordnandet av en samverkansdag kring ofrivillig ensamhet samt de ungdomsbesök som 58 vård- och omsorgsboenden har tagit del av.

En kartläggning av anhörigstödet som genomförts och utvecklingsarbetet kring detta fortsätter. Fokus är att utarbeta förslag till en basnivå för anhörigstöd för att öka likställigheten inom stadens äldreomsorg.

Utvecklingsarbetet ”Tryggt mottagande i hemmet”, med syfte att skapa en trygg och hållbar hemgång för den enskilde vid utskrivning från slutenvården, har fortsatt under året och är nu infört vid samtliga stadsdelsförvaltningar.

Stockholms Trygghetsjour ansvarar för hela kedjan avseende trygghetslarm vilket innebär allt ifrån handläggning av ansökningar av trygghetslarm till installation, teknikövervakning och larmmottagning. Under året har förberedelser för införandet av Smarta Lås pågått där Stockholms Trygghetsjour varit representerade i projektets arbetsgrupper. En implementering planeras ske under 2020.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldre nämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda de ekonomiska och juridiska förutsättningarna för ett införande av ett förenklat beslutsfattande om hemtjänst för äldre.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Förvaltningen har medverkat i stadsledningskontorets utredning av förutsättningarna för ett förenklat beslutsfattande om hemtjänst. I enlighet med den förändring i socialtjänstlagen som trädde i kraft 1 juli 2018 omfattar utredningen servicetjänster såsom städning, tvätt, inköp och leverans av matlådor.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldre nämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att införa en så kallad äldreboendegaranti för personer över 85 år som ger rätt till en plats på ett tryggt och anpassat boende.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har deltagit i kommunstyrelsens arbete med att utreda förutsättningarna för en äldreboendegaranti. Ett led i detta arbete har varit analys av avslag, domar och ej verkställda beslut inom särskilt boende för den aktuella målgruppen. Det är viktigt att det finns boendeformer som bidrar till att minska ensamhet och isolering och möjliggör social samvaro. Inom ramen för uppdraget har förutsättningarna för kollektivboenden för seniorer undersökts. Dessa boenden kan vara utformade på olika sätt, ha olika gemensamma faciliteter och vända sig till olika målgrupper och åldersgrupper.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldre nämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda och göra en översyn över biståndshandläggargrupporganisationen för att öka likställigheten i biståndsbedömningarna i staden.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har i dialog med stadsdelsförvaltningarna genomfört en kartläggning av beställarenheternas organisation.			



Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kartläggningen visar att stadsdelsförvaltningarnas organisation skiljer sig åt både vad gäller hur de är organiserade och hur många ärenden varje biståndshandläggare har att handlägga.			
✓  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldre nämnden utreda hur samarbetet med hälso- och sjukvården kan stärkas för att stödja en sammanhållen vård för äldre.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Kommunfullmäktige har antagit rekommendationen av den nya "Regionala överenskommelsen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Stockholms län" som gäller från januari 2020. Detta beskrivs närmare under nämndmålet "Äldre nämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande".			
✓  Äldre nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur personalkontinuiteten inom hemtjänsten kan förbättras.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har under året utrett hur personalkontinuiteten inom hemtjänsten kan förbättras inom staden. I utredningen jämförs stadens resultat med övriga landet och stadens resultat är i jämförelse goda. I utredningen presenteras även möjliga sätt att mäta och följa upp personalkontinuiteten inom staden.			
✓  Äldre nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda behovet av en generösare biståndsbedömning.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under året har Stiftelsen Äldrecentrum haft uppdrag att se över hur äldreomsorgen möter upp de äldres bedömda behov av stöd, fördelningen av äldreomsorg mellan stadsdelsförvaltningarna och hur insatserna förändrats över tid. En slutrapport beräknas vara klar under våren 2020 och kommer att vara underlag då behovet av en generösare biståndsbedömning ska bedömas.			
✓  Äldre nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utvärdera arbetet med aktivitetsscenter.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Det finns totalt 18 aktivitetsscenter i elva av stadsdelsnämnderna, samtliga i anslutning till Micasas seniorboenden. Utvärderingen visar att utbudet av aktiviteter varierar mellan de olika aktivitetsscentren men samtliga ger möjlighet till social samvaro och fysiska aktiviteter. I utvärderingen redovisas också resultatet från Micasas enkätundersökning som visar att 90 procent av de svarande uppger att de trivs mycket bra eller ganska bra med sitt aktivitetsscenter. Motsvarande resultat för 2018 var 82 procent. Utöver utvärderingen har nystartade aktivitetsscenter erbjudits stöd i uppstartsprocessen och medarbetare som arbetar på aktivitetsscenter har erbjudits kompetenshöjande insatser och inspirationseminarier inom området.			
✓  Äldre nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och Micasa fastigheter AB samt i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan möjliggöra för fler kollektiva boendeformer för äldre, till exempel inom boendeformen seniorboende.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har i samarbete med stadsledningskontoret och Micasa fastigheter AB utrett begreppet "kollektiva boendeformer". I utredningen, som redovisas i ett PM, görs en jämförelse med begreppen seniorboende och kollektiva boendeformer. Kollektivhus och olika former av kollektiva boenden finns runt om i landet och de vänder sig till olika målgrupper och åldersgrupper. Kollektiva boenden kan vara utformade på olika sätt men ofta delar de boende på vissa faciliteter och sysslor i huset. Med begreppet "seniorbostäder" vänder man sig till den seniora gruppen, ofta 55 år och äldre. I utredningen redovisas hur staden kan stimulera en mångfald av aktörer genom markanvisningar till såväl stadens fastighetsbolag som privata aktörer och genom att stimulera intresset för byggemaskaper som ofta initieras av privatpersoner. Byggemaskaperna går hand i hand med en ambition om gemenskapsboende. Gemenskapsboende består ofta av en grupp lägenheter samt gott om gemensamma utrymmen.			
✓  Äldre nämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda möjligheten att inrätta serviceassistenter och dela upp service- och omsorgsinsatser inom äldreomsorgen, både hemtjänst och på boendesidan, i syfte att omsorgsutbildad personal ska utföra omsorg och annan personal utföra service.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Aldreförvaltningen har i en promemoria kartlagt hur andra kommuner förberett eller infört liknande tjänster som serviceassistenter inom äldreomsorgen. Även en kartläggning av stadens arbete har genomförts med anledning av att det redan finns en inrättad yrkestitel som serviceassistent inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning. Arbetsmarknadsförvaltningen förmedlar sedan några år tillbaka serviceassistenter från denna målgrupp till stadens äldreboenden. I utredningen har möjliga konsekvenser belysts av vad ett införande av serviceassistenter skulle få, såväl ur ett arbetsgivarperspektiv som för målgruppen äldre. Exempelvis hur den nya yrkesrollen kan finansieras, vilket kompetenskrav som skulle kunna gälla för yrkeskategorin samt vilket ansvar en serviceassistent ska ha. Även förhållandet till RUT-tjänster och upphandlade underleverantörer för serviceinsatser har belysts i utredningen.			
  Äldrenämnden ska i samarbete med Micasa fastigheter AB och i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en inventering av köken på stadens vård- och omsorgsboenden och utifrån den utvärdera möjligheten att skapa fler tillagningskök. Detta för att maten ska lagas nära de äldre och förbättra källsorteringen.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys En kartläggning av köken på stadens vård- och omsorgsboenden och servicehus har genomförts för att få en bild av var måltiderna tillagas och bereds för de boende. Syftet var att se vilka förutsättningar som finns att uppleva dofter och ta del i tillagningen eller beredningen av måltiden. Resultatet påvisade att en majoritet av vård- och omsorgsboendena färdigställer mat som levereras från en matleverantör genom att exempelvis koka potatis och ris, göra sallader, efterrätter och baka.			
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilde äldres behov och perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har gjort en sammanställning av hur biståndsbedömarrollen kan delas upp i myndighetsutövning och rådgivning. Redogörelsen beskriver olika organisationsstrukturer som har tillämpats för att vidareutveckla, effektivisera och underlätta handläggargenerationen samt ett antal faktorer som är viktiga att beakta vid en uppdelad roll för biståndshandläggare.			
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har undersökt i vilken utsträckning de äldre har möjlighet att få äldreomsorg på sitt modersmål. Valfrihetssystemen har bidragit till att staden har en mångfald av utförare med olika språkinriktningar. En stor del av personalen inom äldreomsorgen har också sitt ursprung från andra länder och är flerspråkiga. Äldreförvaltningens bedömning är att det generellt finns goda möjligheter för den enskilde att kommunicera på sitt modersmål. I revideringen av förfrågningsunderlaget har behovet av olika inriktningar förtydligats och vad som särskilt efterfrågas är att utförarna har en särskild inriktning som en del i sin verksamhet.			
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra ett projekt för matlyft inom äldreomsorgen i syfte att utveckla former för att förbättra måltidsupplevelsen, matkvaliteten och sprida goda exempel.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Flertalet stadsdelsförvaltningar har tilldelats medel av äldrenämnden för att under året anordna aktiviteter för äldre i syfte att lyfta måltidsupplevelsen och minska ofrivillig ensamhet. Totalt har 3,1 mnkr tilldelats stadsdelsförvaltningarna vilket har använts till att arrangera matlagningsgrupper med olika teman och förebyggande enheter har anordnat subventionerade luncher där deltagarna äter i gemensam samvaro. Även inom hemtjänsten har gemensamma luncher anordnats. Inför ansökan 2020 har en inspirationsträff arrangerats med syfte att lyfta goda exempel och utbyta erfarenheter.			
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna se över utevistelsegarantin för att säkerställa möjligheterna för äldre i vård- och omsorgsboenden att vistas utomhus och delta i aktiviteter även utanför boendet. Ungdomsvårdar och den ideella sektorn kan vara en del i att uppfylla dessa mål.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Utevistelsegarantin har följts upp genom resultat från brukarundersökning, individuppföljning och verksamhetsuppföljning och			



Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
redovisas i en promemoria. Utvärderingen visar att rutiner för utevistelse finns i de flesta verksamheter. Dock visar årets resultat vid en jämförelse med år 2013 ingen ökad nöjdhet för möjligheten att få komma ut. Under året har 58 boenden beviljats ungdomsbesök vilket ökar möjligheten att kunna genomföra utevistelser.			
✓  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att ge hemtjänstmottagare som tillfälligt vistas i Stockholm möjlighet att välja utförare av hemtjänst i stadens valfrihetssystem.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har utrett förutsättningarna att ge personer som vistas tillfälligt i staden möjlighet att välja utförare av hemtjänst inom stadens valfrihetssystem. I stadens sociala system går det inte att registrera beslut som är fattade av andra kommuner och hemtjänsten har inte möjlighet att dokumentera eller tidsregistrera utförda besök. Äldreförvaltningen bedömer att sociala system behöver utvecklas för att de relativt få personer, med behov av hemtjänst, som vistas tillfälligt i staden ska kunna välja utförare. Vidare är det bosättningskommunens ersättning som gäller vilken ofta avviker från stadens avtalade ersättning. Detta är också anledningen till att personer som vistas tillfälligt i staden idag hänvisas till kommunala hemtjänstutförare.			
✓  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda möjligheter till profilhemtjänst för äldre med specifika behov.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har i ett PM belyst begreppet profilhemtjänst samt dess behov och utmaningar. Det kan vara en hemtjänst med profilering mot en särskild målgrupp med någon form av gemensam sjukdomsdiagnos eller funktionsnedsättning. Sammanfattningsvis ser äldreförvaltningen ett behov av ställningstagande om staden ska använda begreppet profilhemtjänst, vad som avses med profilhemtjänst och om det ska ingå i stadens valfrihetssystem. För att göra detta ser äldreförvaltningen bland annat att det behöver göras en kartläggning av behov och omfattning men också vad det finns för alternativa lösningar.			
✓  Äldrenämnden ska kartlägga tidsåtgången beträffande de så kallade fixartjänsterna över samtliga stadsdelar i syfte att stärka innehållsmässig likvärdighet.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har i en promemoria kartlagt om fixartjänster erbjuds på ett innehållsmässigt likvärdigt sätt inom staden genom intervjuer med samtliga stadsdelsförvaltnings så kallade "Fixare". Kartläggningen har även tagit fasta på hur det fallpreventiva arbetet bedrivs inom staden, då detta är den grundläggande orsaken till att fixartjänsten inrättades inom staden år 2007. Kartläggningen visar att fixartjänster över lag genomförs på ett likvärdigt sätt inom staden men att det finns några utvecklingsområden som skulle stärka likvärdigheten i det fallpreventiva arbetet. Dessa utvecklingsområden för en likvärdig fixartjänst har redovisats i ett tjänsteutlåtande till äldrenämnden.			
✓  Äldrenämnden ska se över sina riktlinjer för ekonomiskt bidrag till ideella organisationer. I översynen ska hänsyn tas till ideella organisationers lokalkostnader.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys En översyn av riktlinjerna för de ideella organisationerna har gjorts vad gäller organisationernas lokalkostnader samt skärpta krav vad gäller demokrativillkor			
✓  Äldrenämnden ska utreda förutsättningar för medicinering och frivillig läkarundersökning i hemmet för att minska risken för felmedicinering.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Regionen ansvarar för läkemedelshanteringen för patienter som bor i ordinärt boende. Medarbetare inom hemtjänsten kan överlämna läkemedel till den enskilde enligt delegering från ansvarig sjuksköterska inom hemsjukvården om det bedöms patientsäkert. Ansvarig sjuksköterska följer upp och åtgärdar eventuella felaktigheter i läkemedelshanteringen. Regionen beslutar om och när läkarbesök kan ske i ordinärt boende utifrån patientens behov och önskan.			
✓  Äldrenämnden ska utreda förutsättningarna för att ickevalsalternativet inom hemtjänsten ska utgå från en mångfald av utförare.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys En revidering av förfrågningsunderlag för hemtjänst har tagits fram och ett nytt förslag till ickevalsalternativ presenterats där ickevalet utgörs av närhetsprincipen.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska utreda hur staden på bästa sätt kan stödja verksamhetsområdet i samband med övergång till förändrade arbetssätt med hjälp av nya digitala stöd. Vidare behöver uppdraget omfatta hur vald modell på bästa sätt införs samt utredning om hur nuvarande metodstöd behöver anpassas till vald modell eller modeller. Uppdraget ska så långt det är möjligt och lämpligt ta avstamp i nationella standarder och språk.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har startat Styrgrupp Digitalisering med syfte att på ett strukturerat sätt stödja stadsdelsförvaltningarna i digitaliseringsfrågor som rör äldreomsorgen. Mer information om detta finns under nämndmålet "Äldrenämnden ska främja innovation och digital utveckling".			

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldrenämnden ansvarar för stadsövergripande frågor rörande äldreomsorg. I dialog med stadsdelsnämnderna samordnar och utvecklar nämnden äldreomsorgen i staden.

Förväntat resultat

Stockholms äldreomsorg präglas av kvalitet och valfrihet. Äldre är nöjda och trygga med äldreomsorgen och upplever att de kan påverka de insatser som tillhandahålls.

Analys

Utveckling av hemtjänst

Under 2019 har arbetet fortgått med implementeringen av ramtiden. Detta har bland annat skett genom dialogmöten mellan beställare och kommunala utförare, en enkätundersökning till förändringsledare, deltagande vid utförarmöten samt besök hos beställarenheter varefter dessa har granskats av äldreförvaltningens inspektörer. Under året har ett nätverk för kommunala hemtjänstutförare skapats i syfte att stödja dem vad gäller planering och schemaläggning samt för att främja ett erfarenhetsutbyte av utförarnas arbete. Äldreförvaltningens samlade bedömning är att det generellt sett har skett en mognad i de nya arbetssätten men att det finns ett behov av att öka följsamheten till anvisningarna hos både beställare och utförare. Detta kan göras genom att vidareutveckla förhållningssättet till tidsberäkning, beställningar, genomförandeplaner samt uppföljning.

Mat och måltider

Äldreförvaltningen har reviderat mat- och måltidspolicyn vilken beslutades av kommunfullmäktige i september 2019. Totalt har 3,1 mnkr fördelats till stadsdelsförvaltningar för att anordna aktiviteter för äldre i syfte att lyfta måltidsupplevelsen och minska ofrivillig ensamhet. Äldreförvaltningen har vidareutvecklat material för observation av måltidsmiljön och nattfasta och samordnat stadens dietister och kostchefer.

Under året har äldreförvaltningen tillsammans med idrottsförvaltningen deltagit på

Seniordagen och Seniormässan. Syftet var att ge information om exempelvis mat och måltider, sömn och fysisk aktivitet för att ge inspiration till ett liv som äldre med sunda vanor och förebygga passivitet och isolering. Båda arrangemangen hade många besökare och stadens inslag var välbesökt. E-tjänsten "Hållbar hälsa för seniorer" har utvecklats och färdigställts under 2019. Den lanserades på Seniormässan och information om e-tjänsten har spridits i flertalet forum.

Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Kommunfullmäktige har antagit rekommendationen av den nya regionala överenskommelsen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i Stockholms län som gäller från 2020. I överenskommelsen framgår att Region Stockholm och Storsthlm ska arbeta fram en samverkansmodell för ett länsövergripande utvecklingsarbete. Äldreförvaltningen och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) har, med stöd av äldrecentrum, genomfört lokala vårdssamverkansmöten med stadsdelsförvaltningarna i syfte att följa upp och utveckla arbetet med utskrivningsprocessen. Äldreförvaltningen har följt den statistik över betalningsansvarsdagar som Region Stockholm presenterat. Analysen visar att de genomsnittliga utskrivningsklara dagarna ligger inom ramen för antalet fristdagar.

Medicinska delegeringar

Pilotprojektet Delegering har pågått under året med två stadsdelsförvaltningar och de regionfinansierade vårdcentralerna inom dessa stadsdelsområden. Den strategiska styrgruppen beslutade i augusti 2019 att avsluta projektet. Den samlade bedömningen från båda parter är att det saknades förutsättningar för att följa rutinerna för delegering och upprätthålla patientsäkerheten.

Bibehållet kostnadsansvar i särskilt boende

Under 2019 beslutade kommunfullmäktige att anta en överenskommelse med Storsthlm om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län. Överenskommelsen trädde i kraft den 1 juli och omfattar ytterligare 14 andra kommuner inom länet. Fram till och med den 31 december har staden mottagit begäran om köp av plats från andra kommuner som ingår i överenskommelsen avseende 45 personer.

Stöd till anhöriga

Utifrån den kartläggning av stödet till anhöriga som tidigare genomförts har utvecklingsarbetet fortsatt. Fokus har varit att arbeta fram förslag till en basnivå av tjänster och att öka likställigheten inom stadens äldreomsorg. Äldrenämnden och socialnämnden har under 2019 genomfört en utvärdering av Program för stöd till anhöriga 2017-2020. Resultatet beräknas vara klart i januari 2020. Den nationella anhörigdagen har genomförts av stadens anhörigkonsulenter. För att se anhörigstödet digitala behov har en förstudie genomförts under 2019 gällande samarbetsverktyg och e-tjänst för stadens stöd till anhöriga. Det digitala stödet som behövs ska ha en tydlig verksamhetsnytta. För att kunna hantera en gemensam digital lösning krävs gemensam styrning, samordning och grundarbetssätt av stödet till anhöriga.

Nationella minoriteter

Stockholm är sedan tidigare förvaltningsområde för finska och från 2019 förvaltningsområde för samiska och meänkieli vilket ger sverigefinnar, samer och tornedalingar särskilda

rättigheter. Under året har regelbundna samråd skett med representanter för de nationella minoriteterna. Ekonomiskt bidrag har beviljats till föreningar som anordnar kulturella och språkfrämjande aktiviteter. Äldreförvaltningen har informerat om minoritetslagstiftningen till äldreomsorgens chefer och utbildning har anordnats för biståndshandläggare. En informationsdag om rättigheterna samt med språk- och kulturfrämjande inslag har anordnats för äldre sverigefinnar, samer och tornedalingar. Skriftligt material har översatts till samiska och meänkieli. Rättigheterna enligt minoritetslagstiftningen har förtydligats i förfrågningsunderlaget för hemtjänst.

Verksamhetsuppföljning

Under året har vård- och omsorgsboenden och dagverksamheter följts upp enligt den stadsgemensamma uppföljningsmodellen för äldreomsorgen som kommunfullmäktige beslutade om 2017. Uppföljningsmodellen bygger på tre uppföljningsperspektiv som tillsammans ger ett helhetsresultat utifrån parametrarna *strukturkvalitet*, *processkvalitet* och *resultatkvalitet*. Detta innebär att resultaten från verksamhetsuppföljningen, tillsammans med resultaten från kvalitetsobservation och kvalitetsuppföljning på individnivå, utgör underlag för analys och en samlad bedömning av verksamhetens kvalitet. De verksamheterna inom Stockholms stad som följts upp har fått en skriftlig rapport av det analyserade resultatet som underlag i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Äldreförvaltningen har utvärderat den stadsgemensamma uppföljningsmodellen genom att fråga uppföljare och avdelningschefer inom äldreomsorg om uppföljningsmodellen motsvarat sitt syfte och mål. Utvärderingen visar att de allra flesta anser att modellen med analyserade resultat har bidragit till en tydligare helhetsbild om kvalitet och därtill ett tydligt underlag för kvalitetsutveckling. Utvärderingen visar också att det anses positivt att verksamhetsuppföljning glesats ut till vartannat år då det frigör mer tid för verksamheterna att ägna sig åt de identifierade utvecklingsområdena. Vidare anses den stadsgemensamma kvalitetsuppföljningen på individnivå, tillsammans med brukarundersökningen, ge en mer heltäckande bild av de äldres upplevelse av kvaliteten än tidigare. En positiv effekt av detta är att resultaten på individnivå numera kan jämföras mellan stadsdelsförvaltningar och verksamheter.

Samverkan med primärvårdsrehab

Äldreförvaltningen har tillsammans med Södermalms stadsdelsförvaltning genomfört en utbildning kring fallprevention i syfte att öka tryggheten och säkerheten för äldre i ordinärt boende. Målgruppen för utbildningen var personal från stadsdelsförvaltningens äldreomsorg, primärvårdsrehab och idrottsförvaltningen.

Målet med utbildningen var att öka kunskapen om vilka faktorer som påverkar fallrisken hos äldre personer, öka förståelsen för den egna rollen i det fallförebyggande arbetet samt bidra till kännedom om lokala samverkanspartners. Ett gemensamt fokus på fallprevention under utbildningen och möjligheten att träffas visade sig vara en framgångsfaktor för att få en ökad förståelse och bättre samverkan kring de äldre. Äldrecentrum har i uppdrag att följa upp och utvärdera utbildningsinsatsen i en rapport som färdigställs under hösten 2020.

Specialiserade hemtjänstgrupper och multiprofessionellt arbetssätt på beställarenheterna

Fokusområde under året har varit samverkan för att minska ofrivillig ensamhet.

Nätverksträffar och föreläsningar inom ämnet har genomförts för både hemtjänstgrupper och beställarenheter. Äldreförvaltningens nya e-tjänst Hållbar hälsa har introducerats i syfte att öka och sprida kunskap om stadens utbud. En samverkansdag med ideella organisationer har arrangerats där även stadens beställarenheter och förebyggande enheter deltog. Utbildningssatsningen för att minska våld och utåtagerande beteende vid demenssjukdom har fortsatt under 2019.

Äldrevänlig stad – nollbasmätning

Arbetet med Äldrevänlig stad ligger sedan 2019 hos stadsledningskontoret. Förvaltningen har under 2019 bistått i arbetet med att färdigställa en projektplan och identifiera vilka underlag och aktörer som kan behöva involveras.

Kvalitetsobservationer

Under året har alla korttidsenheter och dagverksamheter observerats. I huvudsak var personalen erfaren, utbildad och engagerad och mötena mellan personal och de äldre präglades av respektfullhet.

På korttidsenheterna fanns en fungerande samverkan mellan olika yrkeskategorier och fokus låg på de äldres trygghet, säkerhet och omvårdnadsbehov. Arbetet tenderade dock att bli uppgiftsorienterat på bekostnad av den enskildes meningsfulla tillvaro.

De flesta dagverksamheterna hade en hemlik och inkluderande miljö som ingav trygghet och trivsel och lockade till social samvaro. De erbjöd ett varierat utbud av gruppaktiviteter, såsom utevistelse och samtal men saknade ofta individuellt anpassade aktiviteter i mindre grupper utifrån de äldres varierande intressen och förutsättningar. Flertalet äldre uttryckte nöjdhet med dagverksamheten och såg fram emot sin vistelse med god mat, aktiviteter och samvaro med andra.

Enligt utvärderingen hos de observerade verksamheterna har många verksamheter använt resultatet i sitt fortsatta utvecklingsarbete, bland annat genom förändrade arbetssätt. Flera utförare uttryckte nyttan med att kvalitetsobservationerna både beskriver verksamhetens styrkor och utvecklingsområden samt ger konkreta förslag på förbättringsåtgärder.

Inspektioner

Under året har äldreförvaltningens inspektörer hanterat 157 ärenden. Inkomna klagomål har bland annat handlat om brister i personlig omvårdnad, hantering av synpunkter och klagomål, hälso- och sjukvård, bemötande, bemanning, mat och måltider, inom- och utomhusmiljö, samverkan, aktiviteter samt personalens kompetens. Oftast är det anhöriga som har tagit kontakt med inspektörerna när de exempelvis inte känner sig lyssnade på i kontakten med verksamheten eller stadsdelsförvaltningen.

Inspektörerna har genomfört 34 inspektioner varav 18 på vård- och omsorgsboenden, åtta hos utförare av hemtjänst, en på servicehus och sju på beställarenheter. Bland annat har värdegrundsarbete, social dokumentation, personalens kompetens, synpunkts- och klagomålshantering och samverkan granskats. Inspektionerna har visat att flertalet granskade verksamheter behöver utveckla sitt värdegrundsarbete. Även den sociala dokumentationen är ett generellt utvecklingsområde såväl genomförandeplaner som den löpande dokumentationen.

Inspektionerna på beställarenheterna har genomförts i syfte att följa upp enheternas arbete

med de äldres delaktighet och inflytande. Fokus har varit utformning av beställning, uppföljning av beställning och samverkan med utförare av hemtjänst. Resultatet av inspektionerna har visat att utvecklingsarbetet bör inriktas på såväl enheternas arbetssätt med rambeställningar som ökad samverkan och tillit mellan beställarenheter och utförare av hemtjänst.

Stockholms trygghetsjour

Stockholms Trygghetsjour ansvarar för hela kedjan avseende trygghetslarm vilket innebär allt ifrån handläggning av ansökningar av trygghetslarm till installation, teknikövervakning och larmmottagning. Under året har det hittills inkommit i snitt 2 425 larmanrop per dygn.

Under året har förberedelser för införandet av Smarta Lås pågått. Representanter från Stockholms Trygghetsjour har deltagit i projektets arbetsgrupper. Planering är att implementering kommer att ske under 2020.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för personer som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har medverkat i lokala vårdssamverkansmöten i syfte att följa upp och utveckla arbetet med utskrivningsprocessen. Analysen visar att de genomsnittliga utskrivningsklara dagarna ligger inom ramen för antalet frist dagar.			
✓ Genom sitt uppdrag kring nutrition öka samordningen och stödet till stadsdelsnämndernas dietister i syfte att förbättra måltidsupplevelsen inom äldreomsorgen samt bidra till att maten har ett bra näringsinnehåll och i allt högre grad är ekologisk.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Tillsammans med dietister har äldreförvaltningen utvecklat checklistor i ILS för att mäta nattfasta samt för måltidsobservationer. I samarbete med dietist- och kostschefsgruppen pågår också ett arbete med att ta fram ett bra näringsinnehåll för seniorekost utifrån livsmedelverkets näringsrekommendationer. Vidare samarbetar äldreförvaltningen med miljöförvaltningen för att ta fram verktyg för att motverka matsvinn samt minska klimatpåverkan.			
✓ I samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta utveckla ramtid inom hemtjänsten i syfte att stärka valfriheten och förbättra medarbetarnas arbetsmiljö	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Implementeringen av ramtid har fortgått under året. Detta beskrivs närmare under nämndmålet "Äldrenämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande".			
✓ I samråd med stadsdelsnämnderna säkerställa en tillförlitlig informationsöverlämning sker inom hemtjänsten och särskilda boenden.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna arbetar kontinuerligt med att utveckla och förbättra informationsöverföringen i syfte att uppnå en trygg vård och omsorg. Det avser bland annat rutiner och egenkontroller för att säkerställa informationsöverföringen mellan arbetspassen men kan även gälla informationen mellan beställare och särskilda boenden då en ny person ska flytta in. Anvisningarna för genomförandeplaner syftar till att personal alltid ska ha tillgång till aktuell information om den enskilde för att insatserna ska kunna utföras på ett korrekt och enhetligt sätt.			
✓ I samverkan med stadsdelsnämnderna utveckla möjligheterna inom staden för avlastning av anhöriga genom korttidsplatser.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Med utgångspunkt från tidigare utredningar och kvalitetsobservatörernas rapporter bör korttidsvården i högre grad kunna specialiseras för anhöriga som är i behov av avlastning.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ I samverkan med stadsdelsnämnderna vidareutveckla arbetet med anhörigstöd till närstående i syfte att stödja och vägleda i kontakten med kommunen, regionen eller andra myndigheter.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Arbetet med att utveckla stadens anhörigstöd har fortsatt med fokus på att ta fram förslag till en basnivå för tjänster samt för att öka likställigheten inom stadens äldreomsorg.			
✓ Utbilda och sprida information om hur värmeböljor ska hanteras i verksamheten.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har utarbetat information till verksamheterna om hur värmeböljor ska hanteras inom äldreomsorgen.			
✓ Äldrenämnden ska arbeta aktivt med frågan om hur ensamhet och social isolering bland äldre kan minska.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys En samverkansdag mellan ideella organisationer, stadens förebyggande enheter och beställarenheter har anordnats kring ofrivillig ensamhet. Äldreförvaltningen har deltagit i Region Stockholms pilotprojekt "Ensamhetsuppdraget gällande äldre och ensamhet". Projektet syftar till att de ofrivilligt ensamma som identifieras av primärvården ska kunna slussas vidare till stadens träffpunkter och/eller ideella verksamheter. Under 2019 har 58 vård- och omsorgsboenden beviljats ungdomsbesök vilket även det bidrar till att minska ensamheten bland de boende.			
✓ Äldrenämnden ska fortsätta att arbeta med reflektionstid för personal inom hemtjänsten	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under året har sex nya reflektionsledare utbildats inom specialiserade hemtjänstgrupper med demensinriktning. Ett nätverk för utbildade reflektionsledare har startat vilket äldreförvaltningen ansvarar för. Förvaltningen har anordnat utbildningen "Reflektionens dag" tillsammans med Stiftelsen Äldrecentrum för reflektionsledarna i syfte att fylla på med ny kunskap.			
✓ Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med "Tryggt mottagande i hemmet"	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Utvecklingsarbetet "Tryggt mottagande i hemmet" med syfte att skapa en trygg och hållbar hemgång för den enskilde vid utskrivning från slutenvården har fortsatt under året och är nu infört vid inom samtliga stadsdelsförvaltningar.			
✓ Öka kunskapen om och utveckla bemötandet av äldre hbtq-personer.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under året har medarbetare i staden erbjudits utbildning för att ge verktyg för att bemöta äldre, våldsutsatta HBTQ-personer.			

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål för 2019 har uppfyllts. Denna bedömning har gjorts genom den boendeplanering som förvaltningen samordnar och det miljöarbete som pågår inom förvaltningen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

● Uppfylls helt

Analys

Projektet Stockholm Digital Care har under året samarbetat med både offentlig sektor och

företagare kring utvecklingen av välfärdsteknik. Projektet beskrivs närmare under nämndmålet *Äldrenämnden ska främja innovation och digital utveckling*.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	0,93 %					0,4 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2019

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till målet genom att förmedla verksamhetens krav och behov med företag som utvecklar tekniska produkter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom att förvaltningen samverkar med privata utförare i projekt och annat utvecklingsarbete så medverkar detta till att göra Stockholm till en företagsvänlig stad.

Förväntat resultat

De företag som äldreförvaltningen samarbetar med ska uppleva samarbetet som givande.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen har samordnat den årliga stadsövergripande boendeplanen för 2020 med utblick mot 2040. Arbetet har skett i samarbete med stadsledningskontoret, Micasa och stadsdelsförvaltningarna. Äldrenämnden beslutade om boendeplanen på sammanträdet den 21 maj. Planeringsinriktningen har justerats till en fördelning av 50 procent platser med staden som huvudman och 50 procent privata LOV-platser. Orsaken är bland annat att minska stadens investeringskostnader och öka antalet privata etableringar. Kommunstyrelsen har behandlat boendeplanen den 23 oktober 2019. Under hösten har arbetet med Boendeplan 2021 påbörjats.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Bostadsförmedlingen ska i samråd med äldrenämnden och stadsbyggnadsnämnden ta fram och implementera en strategi för att öka de äldres tillgång till bostadsbeståndet med fokus på ökad tillgänglighet och effektiv bostadsanpassning	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Bostadsförmedlingen har, som en grund för genomförande av uppdraget, låtit genomföra en intervjustudie gällande dessa			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
frågor. I dialog med äldrenämnden och stadsbyggnadsnämnden har en strategi tagits fram med ett antal förslag till åtgärder.			

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till en mångfald av boendeformer för äldres skiftande behov

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldreförvaltningen samordnar den årliga stadsövergripande boendeplaneringen.

Förväntat resultat

Det finns ett brett utbud av boendeformer för äldre.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 I samarbete med Micasa Fastigheter AB i kommande äldreboendeplanering beakta framtida behov av seniorbostäder utifrån den prognostiserade demografiska utvecklingen	2019-01-01	2019-12-31	
Analys I boendeplan 2020 beaktas efterfrågan och behov av seniorbostäder utifrån den demografiska utvecklingen.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

De bilar som använts inom äldreförvaltningen under 2019 är utrustade med miljövänliga, odubbade däck. Vid årsskiftet 2019/2020 har dessa bilar ersatts med miljöbilar vilka hyrs enligt stadens nya avtal på området. Förvaltningen har utöver detta en eldriven bil. Samtliga bilar är utrustade med alkolås.

Genom att Stockholms trygghetsjour har en central lokalisering har teknikerna och jourpatrull nära till vägar som ger möjlighet att snabbt komma till stadsdelsförvaltningarna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	39,9 %			39,7 %		65 %	86 %	VB 2019
Analys Målet om miljöbränsle har inte uppnåtts. Med anledning av detta har förvaltningen nu övergått till att enbart leasa miljöbilar. Detta innebär att det val av bränsletyp som finns idag inte längre kommer att vara aktuellt.								

Nämndmål:

Äldrenämndens transporter är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Beskrivning

Minskningen av växthusgaser ska ske genom hållbara transporter, leveranser och ett hållbart resande.

Förväntat resultat

Utsläpp av växthusgaser ska minska.

Analys

I och med att Stockholms trygghetsjour, som hyr äldreförvaltningens bilar, kommer att ersätta befintliga bilar med nya miljöbilar under 2020 kommer förvaltningen att bidra till måluppfyllelse av mål 1.1, 2.2 och 2.5 i Miljöprogrammet. Däremot kommer inte mål 2.1 "Biltrafiken ska minska" att påverkas så länge Stockholms trygghetsjour har det uppdrag de har.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Bidrag till ideella organisationer

En översyn av riktlinjerna för de ideella organisationerna har genomförts under 2019 liksom en särskild uppföljning av de ideella organisationer som mottagit bidrag under året. Efter översynen skärptes kraven i riktlinjerna, bland annat vad gäller demokrativillkor. Dessa är nu anpassade så att de överensstämmer med stadens övriga riktlinjer för bidragsgivning. Andra förändringar är ett förtydligande om att ensamheten ska minska genom fler och utökade öppettider och att aktiviteter även ska anordnas på sommaren och vid storhelger. För att främja detta kan de organisationer som utökar sina öppettider premieras.

Idéburet offentligt partnerskap

Äldreförvaltningen har ingått ett avtal om idéburet offentligt partnerskap med den ideella föreningen Forum – Idéburna organisationer med social inriktning, Volontärbyrån. Det övergripande målet för parternas samverkan är att motverka ofrivillig ensamhet hos äldre genom att främja en utveckling där fler av stadens invånare vill engagera sig för äldre.

Nämndmål:

Äldrenämnden främjar sociala och kulturella upplevelser för äldre

● Uppfylls helt

Beskrivning

Genom stöd till frivilligorganisationer främjas sociala aktiviteter för äldre.

Förväntat resultat

Fler äldre lever ett aktivt och självständigt liv. Upplevelsen av ofrivillig ensamhet och otrygghet minskar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

● Uppfylls helt

Analys**Äldreförvaltningens interna miljöarbete**

Äldreförvaltningens medarbetare har under 2019 medverkat till att verksamheten utgör en minimal belastning på miljön, till exempel genom att följa förvaltningens resepolicy och riktlinjer vad gäller upphandling och inköp. Miljömärkta eller ekologiska varor väljs i så stor utsträckning som möjligt.

Källsortering av hushållsavfall är införd i de två administrativa lokaler som förvaltningen förfogar över och förvaltningen arbetar kontinuerlig med att förbättra inomhusmiljön i förvaltningens lokaler. Miljöaspekten ingår i de upphandlingar av äldreomsorg som förvaltningen arbetar med.

Agenda 2030

Äldreförvaltningen har tillsammans med utbildningsförvaltningen genomfört en första målanalys för målet "Ingen hunger" inom det stadsövergripande arbetet med Agenda 2030:s globala mål för hållbar utveckling. Målet att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt att främja ett hållbart jordbruk. Detta berör stadens hållbarhetsarbete på flera sätt. Staden har måltidsverksamheter inom förskola, skola, gymnasiet, LSS och äldreomsorg men köper också in såväl livsmedel som måltider där främjandet av ett hållbart jordbruk kan påverkas genom utformandet av upphandlingsavtal.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till en hållbar livsmiljö

● Uppfylls helt

Beskrivning

Inköpen ska vara av miljömärkta och ekologiska varor och det ska finnas en miljövänlig källsortering. Förvaltningen ska vidare följa sin resepolicy och de miljömål och riktlinjer som gäller för stadens verksamheter.

Förväntat resultat

Äldreförvaltningens miljöpåverkan ska vara så låg som möjligt.

Analys

Äldreförvaltningen har infört källsortering av hushållsavfall i förvaltningens två administrativa lokaler så vad gäller målen 4.2 "Avfall som uppkommer ska tas om hand resurseffektivt" och 4.3 "Farligt avfall ska inte förekomma i hushållssoporna" har förvaltningen bidragit till måluppfyllelsen.

Vad gäller mål 5.2 "Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i upphandlade varor och tjänster ska minska" och mål 5.4 "Stadens användning av kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och prio riskminskningsämnen ska minska" köper inte äldreförvaltningen några miljö- eller hälsofarliga ämnen eller kemiska produkter i någon mätbar utsträckning. Så förvaltningen påverkan på dessa mål är nära nog obefintlig.

För miljöprogrammets mål "Staden ska genom energieffektiviseringar minska energianvändningen i den egna verksamheten med minst 10 % till 2020" är det svårt att på ett konkret sätt formulera insatser som ska ge denna minskning. Den energiförbrukning som äldreförvaltningen står för gäller de två administrativa lokaler som förvaltningen förfogar över. Åtgärder som att släcka lampor som inte behövs och liknande åtgärder är den direkta påverkan som förvaltningen har på den egna energiförbrukningen.

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål är uppfyllt för 2019. Denna bedömning har gjorts genom att förvaltningen anordnar utbildningar för äldreomsorgens personal, medverkar i innovativa projekt, genomför upphandlingar av hög kvalitet samt att äldrenämndens budgetram inte har överskridits.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är

uppfyllt. I tertialrapport 1 prognostiserades ett nollresultat i jämförelse med budget, i tertialrapport 2 prognostiserades ett överskott om 0,5 mnkr och i bokslutet redovisas ett överskott om 2,7 mnkr. Resultatet motsvarar en avvikelse om 1,5 procent mot nettobudgeten och ryms inom beslutad budgetram. En mer utförlig beskrivning kring målet återfinns under avsnittet *Uppföljning av ekonomi*.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	98,5 %			97,1 %		100 %	100 %	VB 2019
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	98,5 %			97,1 %		100 %	100 %	VB 2019
  Nämndens prognossäkerhet T2	- 1 %			-3 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2019
Analys I tertialrapport 2 prognostiserades ett överskott om 0,5 mnkr vilket hade ökat till 2,7 mnkr i bokslutet. Denna ökning av överskottet beror på att Stockholms trygghetsjourns resultat har förbättrats då personalkostnader är lägre. Bland annat för att kostnaderna för vikarier har minskat men också på grund av ett antal vakanser och långtidssjukskrivningar.								

Nämndmål:

Äldrenämndens verksamheter är kostnadseffektiva

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldreförvaltningens budget för år 2019 är netto 182,6 mnkr och investeringsbudget är 2,9 mnkr.

Äldreförvaltningen bidrar till målet genom att verksamheterna drivs inom givna ekonomiska ramar och uppfyller målen. Nämnden har god ekonomistyrning och bevakar den ekonomiska utvecklingen under året.

Förväntat resultat

En ekonomi i balans

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Under detta mål har äldreförvaltningen definierat fem nämndmål gällande utbildning, upphandling, innovationer, jämställdhet samt arbetsgivaransvaret. För de fyra första

nämndmålen bedömer förvaltningen att målen har uppnåtts genom att de uppdrag som givits har genomförts under 2019. Vad gäller nämndmålet *Äldrenämnden är en bra arbetsgivare* bedömer förvaltningen att målet uppnås delvis. Genom att flertalet nämndmål uppnås bedömer förvaltningen ändå att mål 3.2 ändå uppnås i sin helhet.

Satsningen på att höja utbildningsnivån inom äldreomsorgen har fortsatt under 2019 genom bland annat genomförda grundutbildningar för vårdbiträden och undersköterskor och ett särskilt språklyft. Under året har även utbildning genomförts i kollegial observation och i registret för Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens (BPSD).

En revidering av förfrågningsunderlag för hemtjänst har tagits fram under året och planeras börja gälla under första kvartalet 2020.

Äldreförvaltningen bevakar och medverkar i arbetet med forskning och utveckling vad gäller teknik och innovationer inom äldreomsorgen. Äldreförvaltningen har startat Styrgrupp Digitalisering med syfte att på ett strukturerat sätt stödja stadsdelsförvaltningarna i digitaliseringsfrågor som rör äldreomsorgen men också genom engagemanget i Stockholm Digital Care och implementeringen av projekten Meningsfull tillvaro och Digitala inköp. Vidare har förvaltningen genomfört en upphandling av ett digitalt nyckelsystem, Smarta Lås, för brukare och anställda inom hemtjänsten som ska införas etappvis under de kommande tre åren.

Under hösten har en ny organisation för Farstakontoret tagits fram och förhandlats. Även en ny organisation för Stockholm trygghetsjour har tagits fram och förhandlats. Syftet med denna omorganisation är att verksamheten behöver anpassas för att möta nutidens välfärdsteknologi och digitala utveckling.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	74	72	74	79		81	82	2019
Analys Resultatet för avdelningen Stockholms trygghetsjour når inte upp till förvaltningens mål. I och med att merparten av förvaltningens personal ingår i denna avdelning uppnås inte heller målet för förvaltningen som helhet. Ett arbete har pågått under året för att förbättra arbetssituationen på avdelningen. En omorganisation för avdelningen har beslutats och kommer att vara genomförd under år 2020.								
  Andel elektroniska inköp	90 %			37 %		65 %	tas fram av nämnden	VB 2019
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	76,47 %			70 %		85 %	tas fram av nämnden	VB 2019
Analys Förvaltningens mål om att 85 procent av de tjänsteutlåtanden som äldrenämnden tar beslut ska ha en jämställdhetsanalys har inte uppnåtts, dock har resultatet förbättrats i jämförelse med 2018. Även om det är ett litet antal ärenden som saknar jämställdhetsanalys kommer förvaltningen att öka kontrollen på de tjänsteutlåtanden som går upp i äldrenämnden under 2020.								
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			100 %		100 %	87%	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Index Bra arbetsgivare	68			77		84	85	2019
Analys Resultatet för indexet har minskat med 9 procentenheter sedan 2018. En orsak till minskningen är att delindexet "Rekommendera arbetsplats" har sjunkit med 10 procentenheter. Män samt yngre medarbetare på förvaltningen är mindre nöjda än kvinnorna samt de i ålder 55+. Resultatet på "Vi genomför det vi beslutat om på arbetsplatsen" är lågt med 55 procent men resultatet för "Attraktiv arbetsgivare" däremot ligger högt på 90 procent.								
  Sjukfrånvaro 	4,7 %	1,8 %	5,3 %	4,3 %		4,2 %	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys Äldreförvaltningen är en relativt liten förvaltning vilket innebär att det fåtal långtidssjukskrivningar som förvaltningarna har ger ett stort utslag på siffrorna för den totala sjukskrivningen.								
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	1,6 %	1,8 %	1,6 %	1,8 %		1,8 %	Tas fram av nämnd/styrelse	VB 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska ta fram ett stadsgemensamt introduktionsprogram för att underlätta rekrytering och kunna behålla redan anställda sjuksköterskor	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Ett webbaserat introduktionsprogram för sjuksköterskor har tagits fram.			

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till att stärka medarbetarnas kompetens inom äldreomsorgen.

 Uppfylles helt

Beskrivning

Erbjuda övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling för äldreomsorgens personal.

Förväntat resultat

Ökad kompetens hos äldreomsorgens medarbetare. All tillsvidareanställd personal har goda språkkunskaper och grundutbildning.

Analys

Utbildningsinsatser

Under året har 42 medarbetare gått grundläggande vårdbiträdesutbildning (USK 1) och 57 medarbetare har gått USK 2 och är därmed undersköterskor. Det är 44 medarbetare som genom påbyggnadskurs i samhällsbaserad psykiatri och palliativ vård (USK 3) och 39 medarbetare har gått USK 4 och läst IT i vård och omsorg samt vårdpedagogik och

handledning.

Utöver de ordinarie vårdutbildningarna har förvaltningen haft utbildningsinsatser i bland annat posttraumatisk stress, introduktion av nyanställda biståndshandläggare, rättspraxis, socialrätt, ofrivillig ensamhet, demensomsorg, kollegial observation, beteendemässiga störningar vid demenssjukdomar, fallprevention, att möta våldsutsatta HBTQ-personer och hälsosam livsstil. Tre personer har påbörjat en masterutbildning för fysioterapeuter och arbetsterapeuter i demensomsorg. En webbaserad introduktionsutbildning för sjuksköterskor i äldreomsorgen har färdigställts.

Värdegrundsarbete

Äldreförvaltningens arbete med värdegrunden har fortsatt under året och totalt har 27 personer gått en högskoleutbildning till värdegrundsledare. Stadens värdegrundsmaterial efterfrågas ofta av såväl privata som kommunala utförare.

Språkkompetens

Under 2019 har 40 personer inlett en vårdbiträdesutbildning med extra stöd i svenska. Vidare har 40 språkombud utbildats och nätverksträffar för språkombud och chefer har anordnats. Träffarna har handlat om sociokulturella skillnader och brukstexter, textbearbetning och förenkling av instruktioner. För att stödja språkutvecklingen på arbetsplatserna och bidra till sociala aktiviteter för de äldre har äldreförvaltningen tagit fram ett språkstödjande spel, "Spela, prata, minns". Spelet har bland annat delats ut till språkombuden och varit uppskattat och bidragit till språkstödjande samtal. Det har även anordnats en chefsutbildning för hur man leder verksamhet på ett språkstödjande sätt.

Samarbete med forskning och akademi

Förvaltningen har deltagit i en regional och en lokal styrgrupp i vård- och omsorgscollege. Detta i syfte att koppla utbildningen nära äldreomsorgen men också för att staden ska kunna validera medarbetares kompetens om det beslutas om skyddad yrkestitel för undersköterskor.

Akademiska noder

Under året har samarbetet fortsatt med Karolinska Institutet och Kungliga tekniska högskolan kring akademiska noder. Under året har Södermalms stadsdelsförvaltning kvalificerat sig som akademisk nod. På noderna pågår utvecklingsarbeten och samtliga stadsdelsförvaltningar har etablerat samarbete med högskolorna i staden, bland annat för att säkerställa platser för verksamhetsförlagd utbildning. En akademisk inspirationsdag har anordnats för att presentera verksamhetsprojekt, uppsatser och forskningsprojekt och diskutera gemensamma utmaningar.

Stjärnmärkt demensomsorg

Under året har 14 medarbetare påbörjat utbildningen till Stjärninstruktörer som arrangerats av Svenskt Demenscentrum. Stjärninstruktörerna arbetar inom både hemtjänst och vård- och omsorgsboenden. Staden har i dagsläget 13 Stjärnmärkta enheter inom fem stadsdelsförvaltningar.

Utbildning i kollegial observation

Under året har äldreförvaltningen genomfört utbildningar i kollegial observation efter önskemål från stadsdelsförvaltningarna. Totalt har 53 personer från olika verksamheter deltagit i utbildningen som syftar till att ge konkreta verktyg för uppföljning av kvaliteten i

den egna verksamheten.

BPSD-registret

Äldreförvaltningen arrangerar och samordnar löpande utbildningar och nätverksträffar för verksamheter som arbetar med BPSD-registret. Under året har 48 personer utbildats till BPSD-administratörer i äldreförvaltningens regi. En nätverksträff för administratörer har genomförts och en chefsdag med 35 deltagande chefer har genomförts i syfte att öka kunskapen och engagemanget. Under chefsdagen lyftes även goda exempel genom att enheter som aktivt arbetar i registret berättade hur arbetet kan öka kvaliteten och ge en bättre trygghet för de äldre. Äldreförvaltningen håller också i ett nätverk för certifierade utbildare i staden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra en utbildningssatsning i det svenska språket för personal inom äldreomsorgens medarbetare.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Under 2019 har ett särskilt språklyft genomförts inom äldreomsorgen, bland annat utbildning av språkombud. Detta beskrivs närmare under nämndmålet "Äldrenämnden bidrar till att stärka medarbetarnas kompetens inom äldreomsorgen".			
✓ I samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta för att säkerställa den framtida personal- och kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen med särskilt fokus på språkkompetens hos medarbetarna.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Satsningarna för att höja och bredda kompetensen inom äldreomsorgens olika verksamheter har fortgått under året, bland annat inom forskning och akademi för att säkra framtida personalförsörjning.			

Nämndmål:

Äldrenämnden genomför upphandlingar av hög kvalitet i enlighet med Stockholms stads upphandlings- och konkurrenspolicy.



Uppfylls helt

Beskrivning

Aktivt arbete med förfrågningsunderlagen.

Förväntat resultat

Upphandlingar av hög kvalitet genomförs.

Analys

Hemtjänst

Ett förslag till revidering av förfrågningsunderlag och uppdragsbeskrivning för hemtjänst har tagits fram och planeras börja gälla 1 februari 2020. Revideringarna rör förslag att ickevalsalternativet ska utgöras av närhetsprincipen. Utifrån en revisionsrapport om kontinuitet har begreppen personal- tids- och omsorgskontinuitet definierats. Vad gäller möjlighet att få äldreomsorg på sitt modersmål belyses behovet av olika inriktningar och vad som särskilt efterfrågas samt att staden gärna ser att utförarna har en särskild inriktning som en del av sin verksamhet.

Kontrakt

I nuläget finns 79 privata hemtjänstutförare upphandlade enligt LOV. Under året har 16 kontrakt med hemtjänstutförare upphört. Orsakerna till detta är bland annat att staden hävt eller sagt upp kontraktet till följd av brister eller att utförarna själva sagt upp kontraktet på grund av överlåtelse eller förvärv. Det finns även kontrakt som har upphört efter ett år då utföraren inte har haft några kunder.

Tillståndsplikt befintliga utförare

Från och med 1 januari 2019 gäller tillståndsplikt för hemtjänst. Befintliga utförare omfattas av övergångsregler och får bedriva verksamheten vidare till Inspektionen för vård- och omsorg (IVO) beslut vunnit laga kraft. Fram till slutet av december 2019 hade IVO fattat beslut om 54 utförare av de 79 som bedriver hemtjänst i staden. Fyra av dessa beslut har resulterat i avslag. Tre av utförarna som fått avslag har valt att överklaga besluten och en utförare har sagt upp kontraktet med staden.

Ansökningar

Under året har tre ansökningar inkommit om att bedriva hemtjänst i stadens valfrihetssystem varav två ansökningar har godkänts. Det är en kraftig minskning jämfört med år 2018 då staden fick in 31 ansökningar om att bedriva hemtjänst varav sex ansökningar godkändes. Äldreförvaltningens bedömning är att minskningen framförallt beror på att tillståndsplikt införts och avslagen görs nu i många fall redan hos IVO. Förvaltningen bedömer också att IVO:s handläggningsavgift påverkar viljan att ansöka om att starta hemtjänst. På grund av IVO:s långa handläggningstider finns även utförare som väntar på att få sina ansökningar handlagda.

Centrala entreprenadupphandlingar

I slutet av mars beslutade äldrenämnden om tilldelningsbeslut i 2019 års centrala entreprenadupphandling för vård- och omsorgsboendena Guldbroloppshemmet inom Södermalms stadsdelsförvaltning och Mårtensgården (inklusive Solrosens dagverksamhet) inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning. I enlighet med budget 2019 har ansvaret för de centrala entreprenadupphandlingarna avseende vård- och omsorgsboenden därefter återtagits av kommunstyrelsen.

Upphandling av vård- och omsorgsboenden enligt LOV

Upphandling av privata utförare till valfrihetssystemet inom vård- och omsorgsboenden har genomförts enligt angiven tidsplan. Under året har sex ansökningar, omfattande elva boenden med sammanlagt 292 platser handlagts. Från den 1 januari 2020 har staden avtal enligt LOV med totalt 35 organisationer omfattande 98 vård- och omsorgsboenden med möjlighet att köpa 3 432 platser.

Nämndmål:

Äldrenämnden ska främja innovation och digital utveckling



Uppfylls helt

Beskrivning

Genom att bevaka och medverka i arbetet med forskning och utveckling inom teknik och innovationer inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

Ökad kvalitet i äldreomsorgen genom ökad digital kunskap och fler innovationer.

Analys**Europeiskt samarbete**

Under året har förvaltningen varit engagerade i föreningen Eurocities och deltagit i seminarier. Förvaltningen har även varit engagerade i föreningen EIT-Health som är ett europeiskt konsortium mellan offentlig sektor, akademi och företag. Medverkan har skett i projektet CARE Campus, Caregiving and Ageing Reimagined for Europe, som tagit fram webbutbildningsmoduler för anhörigvårdare och vårdare i Europa samt arbetat för att ta fram en europeisk standard för utbildningsnivå för vårdare i Europa. Äldreförvaltningen har avslutat medlemskapet i EIT-Health vid årsskiftet 2019/2020.

Digitalt stöd

Äldreförvaltningen har startat Styrgrupp Digitalisering med syfte att på ett strukturerat sätt stödja stadsdelsförvaltningarna i digitaliseringsfrågor som rör äldreomsorgen. Styrgruppen leds av förvaltningens direktör och deltagarna utgörs av avdelningschefer samt har en bred representation av medarbetare som arbetar med dessa frågor. Arbetet utgår från följande prioriterade områden:

1. Modernisering av Sociala system (Esset)
2. Smarta lås i hemtjänsten
3. Digital nattillsyn
4. GPS-larm
5. Digitala inköp

Under året har förvaltningen löpande tillsatt resurser för att bemanna arbetet med Esset på den nivå som krävs för att säkerställa ett gott slutresultat. En pilot för digital nattillsyn har startats på två servicehus i staden och flera stadsdelsförvaltningar arbetar nu aktivt med olika lösningar för att möjliggöra digitala inköp. I dagsläget avvaktar förvaltningen en ny upphandling av larmmottagning innan arbetet med GPS-larm kan fortsätta, då denna upphandling är en förutsättning för det fortsatta arbetet.

Utöver de prioriterade områdena fortgår även arbetet med "Meningsfull tillvaro" med hjälp av digitala verktyg. En nätverksträff har anordnats för stadens vård- och omsorgsboenden med fokus på erfarenhetsutbyte av välfärdsteknik och "Meningsfull tillvaro". Erfarenheterna från det tidigare pilotprojektet har också spridits för medarbetare inom både hemtjänst och öppna verksamheter.

Äldreförvaltningen har också påbörjat ett arbete med en strategi för införande av välfärdsteknik vilket baserar sig på erfarenheter från projekten Stockholm Digital Care och Verklighetslabbet i Stureby.

Smarta Lås inom hemtjänsten

Utvecklingen av ett digitalt nyckelsystem (Smarta Lås) startade som ett projekt inom ramen för innovationssamverkan, Digital Demo. Under 2019 har äldreförvaltningen i samverkan och med stöd från programmet Smart stad genomfört en upphandling av ett digitalt nyckelsystem för brukare och anställda inom hemtjänsten.

Syftet med att införa detta är att:

- Ge ökad trygghet och säkerhet för äldre inom hemtjänsten.
- Möjlighet till snabbare hjälp och åtgärder vid akuta händelser i hemmet.
- Bättre arbetsmiljö för anställda inom hemtjänsten.
- Minskad miljöpåverkan.
- Minskade kostnader för Stockholms stad och företag inom hemtjänsten genom enklare hantering av passage till bostäder.

Planering har pågått under hela året för ett etappvis införande av Smarta lås.

Stockholm Digital Care

Äldreförvaltningen leder arbetet inom EU-projektet Stockholm Digital Care som syftar till att ny teknik för äldre ska utvecklas i samarbete med små- och medelstora företag i Stockholmsregionen. Under året har Stockholm Digital Care genomfört tester i verksamheter med företag som erbjuder sensorer, kommunikation med anhöriga och stöd i arbetet med demenssjuka.

I testerna och efterföljande paneldiskussioner har företagen bland annat fått återkoppling kring vilka funktioner som bör utvecklas i nästa steg för en viss produkt, användarvänlighet samt om produkten praktiskt fungerar enligt beskrivning. Företagen har också fått återkoppling om begränsningar i produkterna samt vilka funktioner som är viktiga respektive inte behövs i nuvarande produkt. Kunskapen som genereras inom projektet har bidragit till val av teknik för den pilot av digital nattillsyn som startats upp under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stockholms Trygghetsjour ska utreda ett införande av digital utveckling och möjliggöra välfärdsteknik på larmmottagningen. Utredningen ska omfatta teknik, funktion, kompetens och organisation.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys I den omorganisation som pågår på Stockholms trygghetsjour ingår att verksamheten ska anpassas för att möta nya behov av välfärdsteknologi och digital utveckling.			

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för en äldreomsorg som är jämställd och inkluderande



Uppfylls helt

Beskrivning

Alla ska bli bemötta med respekt och kunskap oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Arbetet för jämställdhet mellan kvinnor och män ska vara aktivt i alla delar av stadens verksamheter.

Förväntat resultat

Män och kvinnor ska inte diskrimineras utifrån deras könstillhörighet.

Analys

Under året har medarbetare inom äldreomsorgen erbjudits föreläsningar om HBTQ-personers livsvillkor och våld mot denna grupp. Föreläsningarna gav verktyg för att bättre kunna bemöta äldre våldsutsatta HBTQ-personer. En avdelning inom äldreförvaltningen har genomgått stadens HBTQ-certifiering där en handlingsplan tagits fram som syftar till ett mer öppet och inkluderande språkbruk, exempelvis i dokument och på möten.

Nämndmål:

Äldrenämnden är en bra arbetsgivare

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Äldreförvaltningen ska vara en hälsosam och attraktiv arbetsplats. Chefer och medarbetare ska i enlighet med förvaltningens gemensamma värdegrund arbeta aktivt för att främja god arbetsmiljö samt en öppen och tillitsfull organisationskultur. Värdegrunden och förvaltningens verksamhetsidé utgör, tillsammans med stadens personalpolicy, verktyg för dialog kring förhållningssätt, bemötande, individuell löneutveckling och verksamhetsutveckling.

Förvaltningen arbetar mot arbetsmiljömål för att främja god organisatorisk och social arbetsmiljö, en arbetsplats fri från diskriminering trakasserier, mobbing, hot och repressalier samt stärkt medskapande index. Målen ska fortsätta att implementeras i organisationen under 2019. Äldreförvaltningen ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare där effektiva arbetssätt, tillvaratagande av digitaliseringens möjligheter och kontinuerlig kompetensutveckling utgör grundstenar i förvaltningens personalstrategi.

Äldreförvaltningens chefer utövar ett modernt ledarskap präglat av tillit med öppen och tillåtande kultur. Chefer ska fortsätta att stärkas i sitt ledarskap och chefsförsörjningen säkras långsiktigt.

Förväntat resultat

Nöjda medarbetare och låg sjukfrånvaro

Analys

Äldreförvaltningen

Under hösten har en ny organisation för Farstakontoret tagits fram och förhandlats. Syftet med omorganisationen är bland annat att fullfölja huvuddragen i omorganisationen från 2016, att tydliggöra organisationen internt och externt samt att lägga större fokus på myndighetsfrågor för att öka likställigheten. Den nya organisationen gäller från och med januari 2020.

Under hösten har även en ny organisation för Stockholm trygghetsjour tagits fram och förhandlats. Syftet med omorganisationen är att verksamheten behöver anpassas till att möta nutidens välfärdsteknologi och digitala utveckling. Företagshälsovården har genomfört en arbetsmiljöutredning och ett förändringsarbete har påbörjats och en ny organisation kommer

att genomföras under 2020.

Äldreförvaltningen har inte haft några diskrimineringsärenden under 2019 vilket innebär att det inte finns några uppgifter att redovisa kring detta. Förvaltningen har tagit fram en sammanfattande information om kränkande särbehandling och trakasserier som redovisats på gemensamma möten. Vid dessa möten har även personal informerats om var de kan vända sig om de känner sig diskriminerade.

Verksamhetsområdet äldreomsorg

Äldreförvaltningen har i en promemoria (PM) redovisat vilka faktorer som påverkar arbetsmiljön inom hemtjänsten samt ringat in utvecklingsområden för en förbättrad arbetsmiljö. Stadens olika uppföljningar inom hemtjänsten visar samstämmigt att vissa faktorer är avgörande för en god arbetsmiljö som exempelvis ett närvarande ledarskap, fungerande personalplanering, rimliga scheman, möjligheter till dialog och/eller reflektion inom enheten samt kompetens att utföra de moment som ingår i arbetsuppgifterna. Under året har förvaltningen genomfört olika insatser för att stödja stadsdelsförvaltningarna i arbetsmiljöarbetet. Detta genom bland annat nätverksträffar för hemtjänstchefer, webbaserat chefsstöd, stöd till samordnare och schemaplanerare, arbetsplatsförlagd reflektion samt olika utbildningssatsningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Medarbetarenkätens resultat följs aktivt upp genom avdelningarnas handlingsplaner	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Resultatet från medarbetarenkäten har bland annat diskuterats på APT och handlingsplaner har tagits fram, bland annat kring förbättringsområden men också hur förvaltningen ska arbeta för att behålla de resultat som är positiva.			

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Äldrenämndens budget för år 2019 uppgår till 216,4 mnkr i kostnader och 33,8 mnkr i intäkter vilket motsvarar en nettobudget om 182,6 mnkr. Resultatet visar ett överskott om 2,7 mnkr.

Detta överskott beror främst på lägre kostnader än budgeterat för utbildning och personal. Äldreförvaltningen arrangerar övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling för äldreomsorgens personal. För 2019 har 15,2 mnkr budgeterats för detta och 13,3 mnkr förbrukats, vilket innebär ett överskott om 1,9 mnkr. Anledningen till detta är dels att alla utbildningar inte varit fullbokade men också att den personal som påbörjat utbildningar inte alltid har kunnat fullfölja dem. Även om inte kurskostnaderna direkt har påverkats av detta har den ersättning som äldreförvaltningens ger stadsdelsförvaltningarna för vikarietäckning varit betydligt lägre än budgeterat.

Förvaltningen visar även ett överskott vad gäller personal om 2,4 mnkr. Detta beror på dels på vakanser men också på ett par längre sjukskrivningar. I övrigt har förvaltningen en rad mindre differenser mot vad som budgeterats.

Ekonomisk redovisning per avdelning i jämförelse med budget

I nedanstående tabell visas fördelningen av överskott respektive underskott brutto och per

avdelning.

Belopp i mnkr	Justerad budget 2019	Bokfört	Avvikelse 2019	Avvikelse 2018
Nämnd och råd	1,3	1,2	0,1	0,0
Staben	15,2	16,4	-1,2	1,1
Utvecklingsavdelningen	37,7	36,7	1,0	1,4
Förvaltningsgemensamma kostnader	9,9	10,5	-0,6	-0,5
Planeringsavdelningen	52,3	48,2	4,1	6,2
Stockholms Trygghetsjour	61,1	61,6	-0,5	-2,5
Avskrivningar	5,0	5,2	-0,2	0,2
Internränta	0,1	0,1	0,0	0,0
Summa kostnader	182,6	179,9	2,7	5,9

Äldreförvaltningens stab visar ett nettounderskott om 1,2 mnkr vilket beror på högre personalkostnader i jämförelse med budget.

Planeringsavdelningen redovisar ett nettoöverskott om 4,1 mnkr. Under denna avdelning är förvaltningens utbildningsanslag budgeterat. Som nämnts ovan redovisar detta ett överskott om 1,9 mnkr. Resterande del av avdelningens överskott beror främst på lägre kostnader för utveckling av hemtjänst.

Utvecklingsavdelningen redovisar ett nettoöverskott om 1,0 mnkr. Detta beror på lägre personalkostnader på grund av vakanser och att viss personal har finansierats externt istället för med avdelningens budgeterade medel.

Stockholms trygghetsjour redovisar ett nettounderskott om 0,5 mnkr som främst beror på högre driftskostnader för larm.

Ekonomisk redovisning per kostnadsslag år 2018 och 2019

Nedanstående tabell visar förändringen av kostnader mellan 2018 och 2019 fördelat på kostnadsslag.

Mnkr	Bokslut 2019	Bokslut 2018	Differens
Personalkostnader	89,7	88,2	1,5
Bidrag	60,8	64,6	-3,8
Lokalkostnader	5,8	5,7	0,1
Köp av verksamhet	2,4	3,1	-0,7
Övrigt	41,2	39,2	2,0
Konsultkostnader	4,8	8,9	-4,1
Summa kostnader	204,7	209,7	-5,0
Intäkter	-24,8	-37,1	12,3
Netto	179,9	172,6	7,3

De totala nettokostnaderna uppgår till 179,9 mnkr vilket är en ökning med 7,3 mnkr i förhållande till 2018. De största posterna är personalkostnader om 89,7 mnkr och riktade bidrag till förvaltningar och utförare om 60,8 mnkr.

Personalkostnaderna har ökat med 1,5 mnkr sedan 2018 vilket i stort motsvarar löneavtalseffekten för 2019. Kostnaderna för bidrag har minskat med 3,8 mnkr vilket beror på lägre ersättning till stadsdelsförvaltningarna för den vikarietäckning de haft då personal genomgått utbildningar. Även kostnaderna för konsulter har minskat mellan åren vilket huvudsakligen beror på att projektet Dig-It har avslutats och att arbetet med utveckling av hemtjänst under 2019 inte krävt några konsultinsatser. Lokalkostnaderna har ökat med 0,1 mnkr sedan 2018 vilket motsvarar hyreshöjningen enligt avtal.

Äldreförvaltningen har under 2019 ansvarat för fördelningen av de stimulansmedel som staden erhållit för äldreomsorgen. För 2019 fördelade förvaltningen 37,6 mnkr i stimulansmedel. Merparten fördelades till stadsdelsförvaltningarna för att bidra till att minska ensamhet och social isolering. Men även projekten Matlyftet och Tryggt mottagande förstärktes från dessa medel.

Minskningen av intäkter beror till övervägande del på att äldreförvaltningen har lägre kostnader och intäkter för kompetensutvecklingsmedel (KUS) under 2019 i jämförelse med 2018.

Jämförelse mellan 2019 års tertialrapporter och bokslut

I tertialrapport 1 prognostiserades ett nollresultat. I tertialrapport 2 prognostiserades ett överskott om 0,5 mnkr vilket hade ökat till 2,7 mnkr i bokslutet. Denna ökning av överskottet beror på att Stockholms trygghetsjourns resultat har förbättrats vad gäller lägre personalkostnader. Bland annat för att kostnaderna för vikarier har minskat men också på grund av ett antal vakanser och långtidssjukskrivningar.

Under 2019 äskade äldreförvaltningen om 3,0 mnkr för ungdomsbesök och 0,6 mnkr för investeringar av digitala trygghetslarm. Båda dessa äskanden beviljades.

Investeringar

mnkr	Investeringsram	Utfall bokslut	Avvikelse
Inventarier	0,1	0,0	0,1
Trygghetslarm	3,6	3,7	-0,1
Leasingbilar	0,0	1,6	-1,6
Summa utgifter	3,7	5,3	-1,6

I tertialrapport 2 ansökte äldrenämnden om en utökning av investeringsbudgeten om 0,6 mnkr för inköp av larm, vilket beviljades. Anledningen är att det stadigvarande behovet av larm för utbyte och löpande nyinstallation har visat sig vara större än förväntat samt att fler uppdrag för larmmottagning i stadens servicehus har tillkommit.

Under senare delen av 2019 övergick staden till att leasade bilar ska redovisas enligt finansiell leasing. Äldreförvaltningen gick in i ett nytt leasingavtal den 1:a november avseende de sju bilar som används inom Stockholm trygghetsjourns verksamhet.

Analys av balansräkning

Balansräkning		
<i>Tillgångar, mnkr</i>	<i>2019-12-31</i>	<i>2018-12-31</i>
Anläggningstillgångar	12,7	12,6
Kundfordringar	9,0	0,4
Diverse kortfristiga fordringar	1,1	2,5
Förutbetalda kostnader	1,0	3,4
Upplupna intäkter	7,2	13,6
Övriga interimssfordringar	0,1	1,8
Summa tillgångar	31,1	34,3
<i>Skulder och eget kapital, mnkr</i>		
Kortfristig del av leasingskuld	1,5	
Leverantörsskulder	19,2	25,5
Upplupna löner och sociala avgifter	0,9	1,1
Upplupna kostnader (övr interimsskulder)	4,3	15,1
Övriga kortfristiga skulder	10,6	3,8
Förutbetalda intäkter	0,1	0,0
Moms och punktskatter	0,0	0,0
Summa skulder	36,6	45,4
Eget kapital	-5,5	-11,1
Summa skulder och eget kapital	31,1	34,3

Balansräkningen beskriver förvaltningens tillgångar samt skulder och eget kapital fram till 2019-12-31.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna uppgår till 12 672 429 kr och avser i huvudsak inköp av digitala trygghetslarm och i övrigt finansiellt leasade bilar, möbler och annan lokalutrustning.

Balansräkningen visar på omsättningstillgångar om totalt 18 383 100 kr och innefattar:

- Kundfordringar om 8 975 381 kr varav 8 209 071 kr avser stimulansmedel för upparbetning 2020 och 682 500 kr avser arbetsledning kranskommuner.
- Kortfristiga fordringar om 1 087 085 kr, i huvudsak bestående av redovisade men ej utbetalda medel inom statligt finansierade uppdraget Minoritetsspråk, 524 312 kr, EU-projektet Stockholm Digital Care, 331 754 kr samt 230 954 kr vilket avser till inom staden utlånad personal.
- Förutbetalda kostnader om 1 055 968 kr varav 899 968 kr i huvudsak avser bidrag till frivilligorganisationer för kvartal 1 2020 och 156 000 kr som avser periodisering av leverantörsfaktura.
- Upplupna intäkter som uppgår till 7 189 804 kr och består av redovisade och godkända kostnader finansierade med KUS-medel om 2 739 154 kr samt redovisade

kostnader om 4 450 650 kr som finansieras av Omställningsfonden.

- Övriga interimsfordringar om 74 862 kr innefattar fordran avseende larmmottagning i servicehus.

Skulder och eget kapital

Kortfristiga skulden har totalt sett minskat sedan föregående år. Det beror i huvudsak på att skulderna år 2018 till stor del innefattade kostnader gällande statsbidrag för välfärdsteknik som beviljades och omsattes under senare delen av detta år.

Balansräkningen visar på kortfristiga skulder om totalt -36 560 059 kr och består av:

- Leverantörsskulder om -19 181 289 kr varav
 - Interna leverantörsskulden som uppgår till -13 369 667 kr och består av kurskostnader och kostnader för vikarieersättning för deltagare i utbildningsinsatser.
 - Externa leverantörsskulden som uppgår till -5 811 622 kr och innehåller i huvudsak löpande omkostnader för IT, service och underhåll.
- Upplupna löner och sociala avgifter uppgår till -948 703 kr.
- Förutbetalda intäkterna uppgår till 75 000 kr.
- Övriga interimsskulder om -4 323 491 kr vilka i huvudsak innefattar ej fakturerade kostnader för abonnemang gällande telefoni och larm under kvartal 4 samt vikarieersättningar.
- Skulder till staten uppgår till -10 524 113 kr varav 8 209 071 kr avser stimulansmedel för periodisering till 2020 samt ej upparbetade statliga bidrag innefattande psykisk hälsa 623 272 kr och bidrag för att bryta social isolering om 1 691 770 kr.

Eget kapital uppgår till 5 504 530 kr och förändringen under året är 5 469 789 kr.

Jämförelse med föregående år

Anläggningstillgångarna har ökat med 0,1 mnkr. Ökningen består av differensen mellan värdet av larm, vars värde sjunkit då de första digitala larmen är avskrivna och ändringen i redovisning av leasade bilar, från operationell till finansiell leasing. Från och med 2019 skall leasade bilar redovisas finansiellt vilket ökat värdet på anläggningstillgångarna.

Kundfordringarna har ökat med 8,6 mnkr vilket beror på ett stimulansbidrag som avser 2020 men fakturerats 2019 samt två under året tillkommande kommuner som köper arbetsledning.

Diverse kortfristiga fordringar har minskat med 1,2 mnkr, främst beroende på att förvaltningens EU-projekt Dig-It slutrapporterades 2018-12-31.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat med 10,4 mnkr. Detta beror på att upplupna intäkter gällande KUS-medel vid detta bokslutsdatum gäller perioden september – december. Föregående år redovisades och avräknades KUS-medlen för hela kalenderåret. Totala summan av upparbetade KUS-medel var dessutom totalt sett högre under 2018.

De kortfristiga skulderna har totalt sett minskat sedan föregående år. Det beror på att dessa innefattade kostnader gällande statsbidrag för välfärdsteknik som beviljades och omsattes under senare delen av 2018.

Kortfristig låneskuld har tillkommit på grund av att leasade bilar, enligt stadens regelverk, skall redovisas enligt finansiell leasing.

Leverantörsskulder har minskat med 6,4 mnkr vilket, förutom ovanstående beror på minskade fakturerade vikarieersättningar och att stadsbidraget från 2018 gällande välfärdsteknik fakturerades i slutet av det året.

Upplupna löner och sociala avgifter har minskat med 0,1 mnkr.

Övriga kortfristiga skulder har i motsats till kortfristiga skulder i sin helhet ökat med 6,8 mnkr. Ökningen består av periodiserat stimulansbidrag för upparbetning 2020 samt ej upparbetade stadsbidrag för psykisk hälsa, Matlyftet och en webbutbildning för chefer i äldreomsorgen.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har minskat med 10,8 mnkr och beror i huvudsak på att stadsbidraget för välfärdsteknik upparbetades sent under 2018 och därför inte hann faktureras.

Förutbetalda intäkter är oförändrat mot föregående år.

Upplupna kostnader har minskat med 10,7 mnkr. Minskningen beror till övervägande del på stadsbidraget för inköp av välfärdsteknik, vilket beviljades och upparbetades under senare delen av 2018, vilket innebar att fakturor avseende inköpen inte hann registreras i ekonomisystemet innan bokslut.

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Äldrenämnden bedömer att den interna kontrollen under år 2019 varit tillräcklig.

Nämndens internkontrollarbete består av tre delar. Nämnden ska ha ett aktuellt system för internkontroll, årligen genomföra en väsentlighets- och riskanalys (VoR) samt utifrån denna fastställa en internkontrollplan. Systemet för internkontroll ska ses över årligen och vid behov revideras. Nämnden ska i Väsentlighets- och riskanalysen identifiera de viktigaste processerna/arbetssätten för att uppnå kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena. Nämnden ska i arbetet beakta lagstiftning och verksamhetens uppdrag. Utifrån arbetssätten ska önskade händelser identifieras. Dessa ska värderas (1-5) utifrån vilka konsekvenserna blir om händelsen inträffar samt hur sannolikt det är att händelserna inträffar. Utifrån riskvärdet beslutas om den önskade händelsen/risken ska hanteras i internkontrollplanen. I internkontrollplanen planerar nämnden hur de löpande kontrollerna/arbetssätten ska följas upp. Internkontrollplanen fastställs i samband med verksamhetsplanen och följs upp i samband med verksamhetsberättelsen.

Nämnden har i Väsentlighets- och riskanalysen identifierat de viktigaste processerna/arbetssätten för att uppnå kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena. Dessa ska värderas (1-5) utifrån vilka konsekvenserna blir om händelsen inträffar samt hur sannolikt det är att händelserna inträffar. I verksamhetsberättelsen har resultatet och de vidtagna åtgärder som genomförts under 2019 beskrivs i bilaga 4.

En arbetsgrupp för intern kontroll med representanter från samtliga avdelningar har arbetat med målsättningen att planen för intern kontroll ska vara genomarbetad, förankrad och följas upp på ett strukturerat sätt. Under året har gruppen följt upp samtliga risker och genomfört

kontrollmomenten. Förutom denna grupp har de personer som berörs av de olika processerna och arbetssätten bidragit till uppföljningen av interkontrollplanen.

Kvalitetsarbete

Äldrenämnden ansvarar i samverkan med stadsdelsnämnderna för att samordna, utveckla och följa upp äldreomsorgen inom staden för en likvärdig och rättssäker äldreomsorg av god kvalitet. Detta innebär att förvaltningens kärnuppdrag är att stödja stadsdelsförvaltningar och verksamheter i arbetet med att leverera en trygg och säker vård och omsorg av god kvalitet. Förvaltningens systematiska kvalitetsarbete inriktas på att förbättra processer, rutiner och arbetssätt för att säkra verksamhetens kvalitet och för att tillvarata resurser på bästa sätt.

För att veta att förvaltningens utvecklingsarbete fokuserar på rätt saker och sker på rätt sätt så analyseras olika uppföljningsresultat. Detta för att se orsakssamband och identifiera framgångsfaktorer för utveckling. Den kunskapen används sedan i det fortsatta utvecklingsarbetet.

De stadsgemensamma utbildningar och seminarier som äldreförvaltningen anordnar utvärderas för att se om de gett avsedd effekt. Vid behov ändras metoder och arbetssätt utifrån det som framkommit i utvärderingarna. Exempelvis har tidigare erfarenheter visat att medarbetare som läser undersköterskeutbildning och saknar grundläggande kunskaper i svenska behöver mer stöd för att klara studierna. Under året har därför en utbildningscoach anlitats som stöd för deltagarna.

Tillvägagångssätt vid kvalitetsobservationer och inspektioner följs också upp för att säkra att äldreomsorgens verksamheter har faktisk användning av resultaten i sitt fortsatta utvecklingsarbete. Årets utvärdering visar att många utförare har haft hjälp av resultatet från kvalitetsobservationen i det fortsatta utvecklingsarbetet. Utförarna har särskilt lyft att de uppskattar att även verksamhetens styrkor belysts i rapporten.

Analyser har visat att utvecklingsarbetet i högre utsträckning behöver riktas till vissa nyckelroller/ professioner inom organisationen för att det ska få full effekt. Som en åtgärd har förvaltningen samordnat nätverksmöten för bland annat stadens dietister och schemaplanerare inom hemtjänsten. I dessa möten kan de utbyta erfarenheter, goda exempel samt arbetsmetoder för likställighet inom staden.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med ett mer verksamhetsanpassat introduktionsprogram för äldreomsorgens chefer, då detta har visat sig vara något som saknats i den generella utbildning som staden tillhandahåller för nya chefer inom staden.

Förvaltningens interna arbetsmiljöarbete följs upp genom de årliga resultaten från medarbetarenkäten. Resultaten analyseras och handlingsplaner tas fram för de områden som behöver förbättras.

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Klagomål på äldreomsorgens verksamheter inkommer i första hand till stadsdelsförvaltningarna. Till förvaltningens inspektörer har det under 2019 inkommit 82 synpunkter och klagomål, varav tre gällande beställarenheter. Dessa har hanterats genom

kontakt med uppgiftslämnare, aktuell verksamhet, stadsdelsförvaltning och i förekommande fall genom inspektion. Synpunkter och klagomål har främst inkommit från anhöriga. De flesta hade varit i kontakt med verksamheten och/eller stadsdelsförvaltningen men upplevt att det inte har lett till någon förändring. Klagomål gällande utförare har bland annat handlat om personlig omvårdnad, hantering av synpunkter och klagomål, hälso- och sjukvård, bemötande, bemanning, mat och måltider, inom- och utomhusmiljö, samverkan, aktiviteter samt personalens kompetens. Klagomålen på beställarenheterna har handlat om tillgänglighet, biståndsbeslut, bemötande och handläggningstid.